Nieuwe slag in de strijd rond nepvideo

13-06-2019 08:56

Een paar weken nadat hij weigerde om een gemanipuleerde video van voorzitter van het Huis van Afgevaardigden, de Democraat Nancy Pelosi, van Facebook te verwijderen, is Marc Zuckerberg nu zelf het slachtoffer geworden van een fake video. De video is gemaakt door een aantal video-artiesten en een reclamebureau.

In de video, die via Instagram (eigendom van Facebook) is verspreid, zegt Zuckerberg dat hij door gegevens te stelen van socialemediagebruikers een groot misdaadimperium nastreeft, en dat hij daarbij geïnspireerd is door Spectre, het ultieme misdaadsyndicaat uit de James Bondfilms. Bij Nancy Pelosi was een speech die ze daadwerkelijk had uitgesproken zodanig bewerkt dat het leek alsof zij dronken was.

Na klachten besloot Facebook de video van Pelosi niet te verwijderen, maar er een waarschuwing van factcheckers bij te zetten dat het ‘satire’ en ‘kunst’ betreft. Daar hebben de Democraten geen genoegen mee genomen.

Hoge kwaliteit

Wat opvalt is de kwaliteit van de beeldmanipulatie. Helemaal nieuw is nepvideo niet: door middel van plakken en knippen of het opnieuw inspreken van teksten is menig actiegroep en satiricus met video’s aan de slag

gegaan, maar daarbij was vaak meteen duidelijk dat het nep was. De beeld- en geluidsbewerking was in deze gevallen kwalitatief zo goed dat de vermelding van Spectre of vergelijking met de originele toespraak nodig was om vast te stellen dat het een nepper betreft. Voor deze niet van echt te onderscheiden nepvideo's is een speciale term bedacht: Deep Fakes.

Politieke context

De grote vraag is wat Zuckerberg nu gaat doen. Vooralsnog blijven beide video's op Instagram staan, met een beroep op het in de VS zeer sterke recht op vrije meningsuiting. Het probleem is dat het daarmee wel steeds moeilijker wordt om op te treden tegen nepvideo's die op geen enkele wijze als satire vallen te bestempelen. Nu Zuckerberg zelf het slechtoffer is van een milde variant van deep fake, denken velen, zal de discussie binnen het bedrijf opnieuw gevoerd worden. Maar als het bedrijf nu wel ingrijpt laadt het wel de verdenking op zich dat zijn eerdere weigering om de video van Pelosi te verwijderen niet doordacht of zelfs politiek partijdig was. In het kader van de discussie over de vraag of Rusland via Facebook de Amerikaanse verkiezingen heeft beïnvloed, en de sterker wordende roep – zowel in de VS als de EU – om de macht van de techreuzen te beperken, is dit een heikele kwestie geworden, die verder gaat dan de vraag waar satire ophoudt en smaad begint.

Foto Nancy Pelosi: Gage Skidmore via Flickr

Frank Veerkamp